

Holmestrand
kommune

«Holmestrand i regnbuens farger»

Handlingsplan mot diskriminering av LHBT+personer

Holmestrand kommune 2023

Innhold

«Holmestrand i regnbuens farger»	4
1 Grunnlag for handlingsplanen	4
1.1 Statlige føringer	4
1.2 Opptrappingsplan for psykisk helse 2023-2033.	5
1.3 Foreningen FRI.....	5
1.4 Kommunal planstrategi	5
1.4.1 Folkehelse	5
1.4.2 «Oppvekstløftet i Holmestrand»	6
1.5 «Ung i Oslo 2023»	6
1.6 Aktuelle lovbestemmelser	7
1.7 Forankring, ansvar og evaluering	8
1.7.1 Relevante kommunale planer	8
2 Definisjoner og begrepsbruk.....	10
2.1 LHBT+ordliste	11
2.2 Andre begreper	12
3 Mål og grunnlag for tiltak.....	13
3.1 Mål.....	13
3.2 Tre satsingsområder.....	14
3.2.1 Oppvekst, barnehage og skole	15
3.2.2 Samfunn, kultur og fritid	18
3.2.3 Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet	19
4 Foreslåtte tiltak	21
4.1 Tiltak: Oppvekst, barnehage og skole	21
4.2 Tiltak: Samfunn, kultur og fritid.....	22
4.3 Tiltak: Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet	22
5 Oppsummering	22
6 Referanser	24

«Holmestrand i regnbuens farger»

Holmestrand har ambisjon om å være en åpen, mangfoldig og inkluderende kommune *for alle*. Det første Pride-arrangement i Holmestrand ble en verdig markering av nettopp dette uttrykket; Da fikk alle innbyggerne se Holmestrand i regnbuens farger!

Kommunen skal legge til rette for at LHBT+innbyggere opplever et trygt og godt lokalsamfunn. Handlingsplan mot diskriminering av LHBT+personer i Holmestrand kommune vil bidra til bevisstgjøring rundt temaet og primært ha kompetanseutvikling og holdningsskapende aktivitet i fokus.

«Holmestrand i regnbuens farger» er en virksomhetsovergrepene plan som i ulik grad berører alle deler av kommunen. I tillegg omfatter planen tiltak som innlemmer frivillighet og kultur- og fritidsaktiviteter. Kommunen vil legge opp til samarbeid med interesseorganisasjoner på LHBT+området. Det er viktig at ulike grupper blir invitert til å samarbeide i konkrete prosjekter, - ikke minst barn og unge.

1 Grunnlag for handlingsplanen

Handlingsplan mot diskriminering av LHBT+personer for Holmestrand kommune; «Holmestrand i regnbuens farger» er etablert i samhandling med aktuelle bruker- og virksomhetsområder før den går til politisk behandling.

Handlingsplanen har vært etterspurt etter at vedtak om å legge denne til planstrategien ble fattet av Kommunestyret i desember 2020. Ansvaret for planen ligger til programområdet Oppvekst. Av kapasitetshensyn har Oppvekst måttet prioritere prosesser knyttet til lovpålagte oppgaver via reformarbeid og etablering av Forebyggende plan i 2021-2022.

1.1 Statlige føringer

Regjeringen har utarbeidet en nasjonal handlingsplan mot diskriminering av LHBT+personer: ["Trygghet, mangfold, åpenhet" - Regjeringens handlingsplan.](#)

Regjeringens plan har tre innsatsområder: trygge nærmiljø og offentlige rom, likeverdige offentlige tjenester og bedre livskvalitet for særlig utsatte grupper. Kunnskapsgrunnlaget er utarbeidet etter innspill fra berørte aktører, LHBT+personer, organisasjoner som jobber for LHBT+personers rettigheter og levekår og arbeidslivets parter, regionalt og lokalt.

Handlingsplanen retter innsats mot å bedre livskvaliteten til LHBT+personer, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitetsmangfold. Ekstra innsats vil være rettet mot LHBT+personer med minoritetsbakgrunn og i religiøse samfunn, personer med kjønnsinkongruens (trans) og idrettslivet.

Holdningene i befolkningen og levekårene blant LHBT+personer endres over tid i positiv retning, men oppdatert forskning viser at det fremdeles er et behov for en målrettet og systematisk innsats. Tiltakene som ligger i Regjeringens handlingsplan danner grunnlag for nye nasjonale føringer og tilskuddsordninger. De overordnede tiltakene initierer retning mot lokale satsinger og fokusområder med tilhørende prosjekter i kommunene.

Angrepet som skjedde natt til 25. juni 2022 er en påminnelse om at det fortsatt må arbeides for at Norge skal bli et tryggere, mer likestilt og inkluderende samfunn for alle LHBT+personer. Regjeringen

ønsker en styrket innsats mot diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika.

1.2 Opptrappingsplan for psykisk helse 2023-2033.

I Opptrappingsplanen står det at LHBT+personer er mer utsatt for mobbing og sosial utestenging, hatefulle ytringer og vold i det offentlige rom, vold i nære relasjoner og seksuell vold, enn befolkningen for øvrig. [Opptrappingsplan for psykisk helse 2023-2033 - Meld. St. 23](#)

Det beskrives videre at LHBT+personer har økt risiko for psykiske helseplager og problemer, selvskading, selvmordstanker og selvmordsforsøk sammenlignet med befolkningen ellers. Bifile kvinner og transpersoner rapporterer om mer symptomer på angst og depresjon enn andre LHBT+personer. Se [BUFdir. - Statistikk og analyse LHBT+](#)

LHBT+gruppen er sammensatt, og det er store variasjoner i sårbarhet og opplevd diskriminering. Helsefremmende og forebyggende innsats må foregå på tvers av offentlige virksomheter for å sikre god ivaretagelse. Kunnskap om, og forståelse for, denne kompleksiteten er en forutsetning for å utforme offentlige tjenester, inkludert helse- og omsorgstjenester, som er reelt likeverdige.

1.3 Foreningen FRI

FRI er foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold. FRI er en medlemsorganisasjon for homofile, lesbiske, bifile og transpersoner i Norge. [FRI](#). FRI arbeider for likestilling og mot diskriminering av personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet nasjonalt og globalt. Alle skal ha like rettigheter, plikter og beskyttelse i tråd med menneskerettighetene.

FRI's arbeidsprogram 2022-2024 definerer de prioriterte arbeidsområdene for organisasjonen i perioden. Arbeidsprogrammet definerer FRI's mål, og hvilke samfunnsendringer foreningen vil jobbe for og hvordan det skal jobbes internt i egen organisasjon. Arbeidsprogrammet er vedtatt av FRI's landsmøte 18.-20. november 2022. [Arbeidsprogram 2022-2024](#)

1.4 Kommunal planstrategi

Det vises til [Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2035](#) og [Kommunal planstrategi 2020-2024](#). Den kommunale planstrategien inkluderer vurdering av hvilke planer som skal utarbeides i Holmestrand kommune. Noen av disse planene er kommunen pålagt å ha, andre er anbefalt av nasjonale eller regionale myndigheter. Dette kan være planer det tas initiativ til å utarbeide lokalt. Handlingsplan mot diskriminering av LHBT+personer er sterkt anbefalt etter [Pride-terror i Oslo \(NRK 25.6.22\)](#)

Handlingsplan mot diskriminering av LHBT-personer, - bestilling i KST-sak 072/20 pkt. 4 2021/ 2022: 24.06.2020 Behandling i Kommunestyret

Vedtak: «Kommunestyret ber om at en handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersoner innarbeides i oversikten over planer, slik at den er på plass når planstrategien fastsettes endelig etter høringsrunden».

1.4.1 Folkehelse

Folkehelse er et overordnet prinsipp i all kommunal planlegging; *Folkehelse i alt vi gjør!* Det legges vekt på forebyggende arbeid, og understrekes at kommunen skal bruke sine virkemidler både til å redusere faktorer som påvirker folks helse på en negativ måte, og til å styrke og støtte tiltak som har

positiv effekt. Kommunen er kjent med utfordringer i befolkningen, og er oppmerksom på trekk ved utviklingen som skaper forskjeller.

1.4.2 «Oppvekstløftet i Holmestrand»

«Oppvekstløftet i Holmestrand» er kommunens plan, tiltak og satsinger for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer hos barn og unge. Planen bidrar til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og fordelingen av kommunens ressurser til arbeidet. Planen er i tillegg et verktøy for å sikre forpliktende og systematisk innsats og legge til rette for helhetlige tjenester til barn og unge. Hjemmet, barnehagen, skolen og ulike kultur- og fritidsaktiviteter er viktige arenaer for opplevelser i barns oppvekst. Det å lære, bli utfordret, oppleve samhold, bli sett og være del av et sosialt fellesskap er kilder til mestring og trivsel. Det vil være noen som av ulike årsaker faller utenfor, for denne gruppen er det viktig å bli møtt av et koordinert og samordnet tjenestetilbud, med helsefremmende og forebyggende tiltak.

Kommunen har et bredt spekter av virkemidler i det forebyggende arbeidet, gjennom tiltak og tjenester. «Tiltaksviften» består av generelle forebyggende tiltak som er rettet mot alle barn og tiltak som er rettet mot grupper eller individer med forhøyet risiko. Et godt forebyggende arbeid må identifisere behov i befolkningen og sikre at det finns tilbud og tiltak som gir relevant hjelp til de som trenger det; Rett hjelp, fra riktig tjeneste, til rett tid!

1.5 «Ung i Oslo 2023»

Ung i Oslo 2023 er gjennomført av Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet på oppdrag fra Oslo kommune. Målet med undersøkelsen er å få svar på hvordan det er for barn og ungdom å vokse opp i Oslo og dermed gi et bredt bilde av barn og ungdoms hverdagsliv. Spørsmål om seksuell orientering ble for første gang kartlagt blant elever på videregående skole.

Ungdom med annen seksuell orientering enn heterofil er mindre tilfreds med livet enn de som er heterofile, viser tall fra den ferske undersøkelsen [Ung i Oslo i 2023](#).

«Ikke heterofile er mindre tilfreds med livet, de er mindre fremtidsoptimistiske, mer ensomme, har dårligere relasjoner til skole og foreldre, scorer dårligere på helseindikatorer og blir oftere utsatt for mobbing og seksuelle overgrep», sier Anders Bakken, prosjektleder for undersøkelsen og forsker ved Seksjon for ungdomsforskning ved NOVA. [Anders Bakken NOVA](#)

I undersøkelsen «Ung i Oslo i 2023» ble elever på de videregående skolene spurt om deres seksuelle orientering, med ulike svaralternativ. I arbeidet med å analysere svarene, slo Bakken sammen de ikke-heterofile kategoriene til en gruppe, som de så sammenlignet den heterofile gruppen. Til tross for at begge gruppene scorer høyt på mange indikatorer på god livskvalitet, er det likevel tydelige forskjeller: Det er for eksempel dobbelt så mange ensomme, og dobbelt så mange som rapporterer om psykiske plager, blant dem som har annen seksuell orientering enn heterofili.

Undersøkelsen viser at de som ikke er heterofile kommer systematisk dårligere ut, de opplever mer psykososiale utfordringer i ungdomstiden enn heterofile, sier forsker Anders Bakken. Bakgrunnen for å ta med spørsmål om seksuell orientering og opplevd livskvalitet i Ung i Oslo-undersøkelsen, var å få oppdatert kunnskap om hvordan ungdom med ulike seksuelle orienteringer har det, forklarer Bakken. Det finnes en del kunnskap om dette blant voksne, men lite om situasjonen for ungdom i siste halvdel av tenårene.

Willy Pedersen, forsker ved NOVA og Universitetet i Oslo, har jobbet mye med fagfeltene ungdom, rusmidler, seksualitet og marginalisering. [Willy Pedersen UiO](#). Pedersen har merket seg at mange i gruppen som definerer seg som ikke-heterofile: « . . . har dårligere psykisk og fysisk helse enn andre, er mer ensomme og tror mindre på at de vil få et lykkelig liv. På den annen side, ser vi også at en betydelig andel av dem har oppsøkt hjelp hos psykolog. Mange prøver altså aktivt å få hjelp med plagene sine».

Det er et fåtall som definerer seg som homofil eller lesbisk i undersøkelsen. 85 prosent av guttene og 74 prosent av jentene i undersøkelsen svarer at de er heterofile. 13 prosent av jentene krysset av for en annen seksuell orientering, mot seks prosent av guttene. Sju prosent av ungdommene ønsket ikke å svare på spørsmålet om seksuell orientering. Pedersen påpeker: «En nokså stor gruppe, og særlig blant jenter, føler seg ikke hjemme i den tradisjonelle heterofile båsen,- det er heller ikke mange som identifiserer seg som homofil eller lesbisk, sistnevnte kategori er stabil på rundt én prosent, noe som er i tråd med tidligere studier». Pedersen mener at den høye andelen av jenter som svarer på denne måten, indikerer at det er større frihet enn tidligere til å definere seg slik en ønsker, - primært for jentene.

Ung i Oslo 2023 (Anders Bakken (2023)): [Ungdomsskolen og videregående. NOVA-rapport 6/23. Oslo: NOVA, OsloMet \(oda.oslomet.no\)](#)

Se også Ungdataundersøkelser for alle landets kommuner "[Ungdata](#)"

1.6 Aktuelle lovbestemmelser

[Likestillings- og diskrimineringsloven](#)

Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person.

[Diskrimineringsombudsloven](#)

Loven gir regler om organiseringen av og virksomheten til Likestillings- og diskrimineringsombudet (ombudet) og Diskrimineringsnemnda (nemnda).

Likestillings- og diskrimineringsombudet skal fremme reell likestilling og hindre diskriminering på alle samfunnsområder. Ombudet er en pådriver for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Prioriterte områder de siste årene og fremover er helsetilbudet til personer med kjønnsinkongruens, likestilte rettigheter for likekjønnede par i utlendingsforvaltningen og i kontakt med det offentlige, og trakassering og hatefulle ytringer på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk Ombudet gir veiledning knyttet til likestilling og mangfold. [Kontakt LDO](#)

Diskrimineringsnemnda er et kostnadsfritt lavterskeltilbud og et reelt alternativ til domstolsbehandling. Nemnda håndhever forbudet mot diskriminering og trakassering i likestillings- og diskrimineringsloven og enkelte andre lover. Kontakt [nemnda](#).

[Ekteskapsloven](#)

Loven gir alle lesbiske og homofile rett til å inngå ekteskap uavhengig av seksuell orientering. Den norske kirke og andre trossamfunn har vigselfrett, men ikke vigselfplikt.

[Lov om endring av juridisk kjønn](#)

Personer som er bosatt i Norge og som opplever å tilhøre det andre kjønn enn det vedkommende er registrert med i Folkeregisteret, har rett til å få endret sitt juridiske kjønn. Departementet kan gi forskrift om at loven også skal gjelde for norske statsborgere bosatt i utlandet.

[Endring i karantenereglene for blodgivere - H.dir.](#)

Det er nå åpnet for at menn som lever i et stabilt og monogamt parforhold med en annen mann, kan bli blodgiver på lik linje med heteroseksuelle.

[Samarbeids- og samordningsplikt](#)

Helse-, sosial- og velferdstjenester har tidligere hatt plikt til å samhandle med hverandre, en plikt som nå er lovfestet i 14 velferdslover. Samarbeidsplikten gjelder på både system- og individnivå. Det skal sikres korte linjer og gode rutiner for samhandling mellom ulike tiltak og virksomheter for å imøtekomme barn og unges behov på en tilfredsstillende måte. [Nasjonal veileder for samarbeidet.](#)

Tjenestekontoret i Holmestrand kommune gir informasjon om kommunale tjenester og tiltak og bistår med søknader etter helse- og omsorgstjenesteloven. Søknadsskjema og utfyllende informasjon ligger på Holmestrand kommunes hjemmeside [Søknadsskjema](#) Kontakttelefon 913 11 173.

1.7 Forankring, ansvar og evaluering

«Holmestrand i regnbuens farger» vil bidra til en overordnet forankring av kommunens mål og tiltak på LHBT+området. Planen skal i tillegg bidra til forpliktende og systematisk innsats og legge til rette for inkludering av mangfoldet i befolkningen.

«Holmestrand i regnbuens farger» sikrer forankring av aktiviteter på tvers av virksomhetsområder i hele kommunen. Oppfølgingsansvaret for handlingsplanen ligger til kommunalsjef for Oppvekst. Innholdet i planen er forankret i relevante virksomhetsområder før den legges fram for politisk behandling.

Tiltakene i planen evalueres kontinuerlig og endres ved behov. Eventuelle kostnadskrevende tiltak må spilles inn i framtidige Handlingsprogram.

1.7.1 Relevante kommunale planer

[Forebyggende plan](#)

Holmestrand kommune har vedtatt en forebyggende plan; «Oppvekstløftet i Holmestrand». Planen beskriver kommunens satsinger innenfor «Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis», de statlige føringene som ligger i Oppvekstreformen og forankring av samhandlende tiltak og koordinering på tvers av virksomhets- og tjenesteområder knyttet til barn- og ungefeltet i kommunen. Oppvekstløftet krever at virksomheter har tett samhandling innen forebyggende aktivitet for barn, unge og deres familier. Holmestrand kommune satser smartere og skaper arenaer som gir barn og unge et bedret vern av forebyggende tiltak og arenaer. ["Oppvekstløftet i Holmestrand" - plan 2023-2027](#) og ["Oppvekstløftet i Holmestrand" - tiltaksvifte](#)

Holmestrand kommunes forberedelser og arbeid med reformarbeidet er basert på fagkunnskap presentert i ulike sammenhenger av Anne-Kristin Imenes og Øyvind Kvello, med utgangspunkt i kunnskap om risiko- og beskyttelsesfaktorer og en tiltaksutvikling som svarer opp dette.

Arbeidet dekker et bredt felt, der alle deler av barns oppvekstmiljø er viktige bidrag. For kommunens satsing er stikkordene; evidensbaserte tiltak, tidlig innsats, bygge lag rundt barn, unge og familier med sammensatte behov, og strukturering av samhandling og ansvar i praksis. Holmestrand benytter allerede metoder og tilnærminger som er forskningsbaserte, - kompetanser og tiltak som kan vise til positiv effekt over tid.

Kunnskap om risikofaktorer gir større sannsynlighet for å forhindre negativ utvikling enn å agere på barn og unges symptomer. Fokus på tegn og signaler hos barn er en usikker måte å fange opp de som er i risiko. Anne-Kristin Imenes og Øyvind Kvello (2023); [Tidsskriftet Psykologisk - mars 2023](#)

De viktigste og mest sentrale risikofaktorene for barn handler om (Kvello 2015):

- Skadelige omsorgsformer
- Alvorlige krenkelser eller overgrep
- Emosjonell utilgjengelighet, fjernhet, hos omsorgspersonene
- Rusmiddelbruk
- Alvorlige former for psykiske lidelser
- Utviklingsvansker i barnet som ikke blir forstått og hjulpet
- Skadelig psykososialt miljø i barnehage og skole
- Levekårsutfordringer som mangler i boforhold og fattigdom.

Risikofaktorer handler om mer enn skadelig omsorg. Emosjonelt utilgjengelige omsorgspersoner og utenforskap kan være like skadelig for barn som andre former for vold og omsorgssvikt. Dårlig psykososialt miljø i barnehage og skole er helseskadelig, og spesielt skadelig for de mest sårbare og risikoutsatte barna. Både Barne- og familiesenteret, barnehager og skoler blir dermed viktige virksomheter for å avdekke risiko og identifisere behov for tidlig innsats og individuelle tiltak. Risikofaktorene er basert på forskning, og «Oppvekstløftet i Holmestrand» tar derfor utgangspunkt i denne forskningen.

Begrepet beskyttelsesfaktorer innebærer enhver faktor, – individuell, relasjonell eller miljømessig, som bidrar til å fremme en positiv utvikling for barn og unge. Begrepet er beslektet med «resiliens» som beskriver evnen til å håndtere stress og katastrofer, og kalles også psykologisk motstandskraft. Begrepet brukes blant annet til å beskrive barn og deres evne til å være motstandsdyktige i møte med livsutfordringer.

Anne-Kristin Imenes og Øyvind Kvello ([Tidsskriftet Psykologisk - mars 2023](#)) beskriver beskyttelsesfaktorene slik:

- Barnet hjelpes til fungering på alle kompetanseområder: Kognitivt, språklig, atferdsmessig, emosjonelt, sosialt og motorisk.
- Barnet hjelpes til venner og tilhørighet i sosiale fellesskap
- Barnet opplever mestring i fritidsaktiviteter
- Barnet tilpasser seg godt til barnehage og skole, innordner seg rutiner, godtar grensesetting, er sosialt inkludert og har gode faglige prestasjoner i skole
- Omsorgspersoner utøver god omsorg, også andre voksne enn foreldrene
- Foreldre er integrert i samfunnet, har god fungering og deltar i sosiale nettverk og samfunnsliv

«Oppvekstløftet i Holmestrand» har tiltak som skal bidra til hjelp og beskyttelse for barn og unge i risiko. Oppvekstreformarbeidet er basert på at det er beskyttende når barn hjelpes til å fungere bedre på alle utviklingsområder.

«Trygghet, mestring og læring for alle»

Holmestrand kommunes strategiplan for barnehager og skoler 2020-2025,- «Trygghet, mestring og læring for alle», gjelder for alle kommunens barnehager og skoler. Planen fokuserer på livsmestringskompetanse, språklig kompetanse og digital kompetanse.

["Trygghet, læring og mestring for alle"](#)

Forebygging av utenforskap, radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Handlingsplan for forebygging av utenforskap, radikaliserings og voldelig ekstremisme, med mål om å fange opp personer i risiko så tidlig som mulig, og møte dem med tiltak som virker.

[Handlingsplan mot voldelig ekstremisme](#)

Trygge og gode leke- og læringsmiljøer i barnehager og skoler.

Handlingsplaner for trygge og gode leke- og læringsmiljøer i barnehager og skoler bidrar til å understreke betydningen av det forebyggende arbeidet og tydeliggjør at dette er som har fokus gjennom hele oppvekstløpet. Barnehageplanen er under revisjon.

Les skoleplanen her: [Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø](#)

Barnehage- og skolebruksplan

Holmestrand kommune har utarbeidet en barnehage- og skolebruksplan som gir en langsiktig strategi og et beslutningsgrunnlag for framtidige prioriteringer og valg. Formålet med planen er å forutse utviklingen i Holmestrand kommune, både som helhet og i de enkelte kommunedeler. Den demografiske utviklingen påvirker den økonomiske utviklingen, og dette påvirker igjen hvilke rammer kommunen kan drive barnehager og skoler innenfor.

[Barnehage- og skolebruksplan - kunnskapsgrunnlag 2022](#)

Fakta om grunnskolen

Fakta om grunnskolen 2022-2023 fra Utdanningsdirektoratet

[Fakta om grunnskolen 2022-2023](#)

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og SFO

Ny forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger trådte i kraft 1. juli 2023.

[Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#). Forskriften har som overordnet formål å bidra til at miljøet i barnehager, skoler, skolefritidsordninger og leksehjelpsordninger fremmer barns og elevers helse, trivsel, lek og læring, samt at sykdom, skade og alvorlige hendelser forebygges. Den nye forskriften erstatter Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Det er også utarbeidet veileder til forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger. [Veilederen](#)

2 Definisjoner og begrepsbruk

Det er behov for forklaring av sentrale begreper knyttet til seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika. Barn- ungdoms- familiedirektoratet (BUFdir.) har utarbeidet en liste, delvis basert på begrepslistene til FRI, Skeiv ungdom og Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens. Videre er begrepslisten basert på innspill fra sivilt samfunn som ble gitt i forbindelse med utarbeidelsen av begrepslisten til handlingsplanen ["Trygghet, mangfold, åpenhet"](#). Begrepene kan defineres på flere ulike måter, og terminologien på feltet er i stadig utvikling. Noen begreper oppleves inkluderende for noen, men fremmedgjørende for andre. [LHBTIQ-ordliste](#)

2.1 LHBT+ordliste

LHBTIQ

LHBTIQ er en forkortelse for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner, pluss personer med variasjon i kroppslig kjønnsutvikling, - interkjønnpersoner, skeive (queerpersoner) og andre personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. LHBT+begrepet favner både betegnelser knyttet til seksuell orientering (LHB), kjønnsidentitet (T) og kjønnskarakteristika (I).

Det er etterhvert et stort mangfold av identitetskategorier som hører inn under gruppen av mennesker som bryter med normer for kjønn og identitet, og noen velger å omtale gruppen som LHBT+ for å synliggjøre at alle er inkludert, men at antallet bokstaver som må til for å inkludere alle blir for lang, og er dermed erstattet av «+» Begrepet «personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet» er den mest presise og minst ekskluderende betegnelsen for denne gruppen.

L = Lesbisk

Å være lesbisk, handler både om praksis, tiltrekning og identitet. En lesbisk kvinne tiltrekkes av eller forelsker seg i personer av samme kjønn, altså andre kvinner.

Både cispersoner og transpersoner kan være lesbiske. Personer som er heterofile kan ha lesbisk praksis uten at det får innvirkning på deres seksuelle identitet.

H = Homofil

Å være homofil handler både om praksis, tiltrekning og identitet. En homofil mann eller kvinne tiltrekkes av eller forelsker seg i personer av samme kjønn. En homofil mann tiltrekkes av andre menn, mens en homofil (lesbisk) kvinne tiltrekkes av andre kvinner.

Både cispersoner og transpersoner kan være homofile.

Personer som er heterofile kan ha homoseksuell praksis uten at det får innvirkning på deres seksuelle identitet.

B = Bifil

Å være bifil handler om både praksis, tiltrekning og identitet. Bifile personer blir tiltrukket av eller forelsker seg i mennesker uavhengig av hvilket kjønn den andre har, men ikke alle bifile er like interesserte i alle kjønn. Hvem vi tiltrekkes av, forelsker oss i og hvem vi inngår forhold med, kan variere gjennom livet. Dette trenger ikke bety at man veksler mellom å være bifil og å ha en annen seksuell orientering.

Bifile kan oppleve usynliggjøring, å ikke bli tatt på alvor og annen diskriminering blant både heterofile og skeive. Personer som er homofile, lesbiske og heterofile kan ha biseksuell praksis uavhengig av deres seksuelle orientering.

T = Trans

Trans brukes som en samlebetegnelse for et mangfold av kjønnsidentiteter og -uttrykk som bryter med samfunnets normer for kjønn. For eksempel kan begrepet «trans» innebære personer som definerer seg som transpersoner, personer som er født i feil kropp, ikke-binære, kvinne-til-mann og mann-til-kvinne.

I = Ikke-binær

En person som ikke opplever å passe inn i kategoriene «mann» eller «kvinne». Å være ikke-binær handler om kjønnsidentitet og ikke om hvordan kroppen ser ut. Noen ikke-binære identifiserer seg som noe midt mellom kvinne og mann, andre identifiserer seg ikke ved kjønn. I samfunnet deles ofte kjønn inn i to kategorier, jente og gutt. Denne inndelingen passer ikke for alle.

Q = Queer

Skeiv er en norsk oversettelse av det engelske begrepet «queer». Mange bruker «skeiv» som en samlebetegnelse for alle som bryter med normer for kjønn og seksualitet, eller som et synonym til LHBT+. For andre er «skeiv» en identitet som utfordrer og overskrider kategoriene heterofil, lesbisk, homofil og bifil og som innebærer en kritikk av samfunnets heteronormativitet. Skeiv brukes også av personer som opplever at de ikke passer inn i samfunnets inndeling av mennesker i to kjønn. Ikke alle er komfortable med at ordet «skeiv» brukes om dem.

I Holmestrand kommunes plan vil betegnelsen LHBT+ benyttes.

Hen

Kjønnsnøytralt pronomen som kan brukes om personer som ikke vil, eller kan, settes i bås som enten kvinne eller mann. Begrepet kan også brukes om personer man ikke kjenner til det foretrukne pronomenet til, når man ikke vet hvilket pronomen en person foretrekker, eller når kjønn ikke spiller noen rolle. I 2022 kom ordet «hen» inn i Språkrådets rettskrivningsnormer for nynorsk og bokmål.

Regnbueflagg

Regnbueflagget er det internasjonale symbolet for LHBT+bevegelsen. Regnbuen står for mangfold og synlighet. Et regnbueflagg kan signalisere at man selv er homofil, lesbisk, bifil, trans, ikke-binær eller skeiv, og kan også brukes for å vise støtte og at man kan snakke trygt om temaer knyttet til seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika.

Flere andre grupper benytter seg av egne flagg i stedet for eller i tillegg til regnbueflagg, og det er også flere som har begynt å benytte seg av et regnbueflagg med en brun og en sort stripe i tillegg, for å synliggjøre skeive med annen hudfarge enn hvit sin plass i bevegelse

2.2 Andre begreper

Diskriminering

Diskriminering innebærer at noen blir behandlet dårligere enn andre, uten at denne forskjellsbehandlingen er saklig, nødvendig og forholdsmessig. Det spiller ingen rolle om hensikten med forskjellsbehandlingen er å diskriminere eller ikke. I 2014 kom for første gang en helhetlig diskrimineringslov som gjaldt seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. I forbindelse med den nye loven ble det etablert en egen faggruppe med et særskilt og overordnet ansvar på LHBT+feltet. Bakgrunnen for dette er at feltet er i stadig utvikling, med uavklarte spørsmål av stor betydning for mennesker som bryter normene for kjønn og seksualitet.

For at noe skal regnes som diskriminering etter likestillings- og diskrimineringsloven (Lov om likestilling og forbud mot diskriminering [Lovdata](#) Forbud mot diskriminering - § 6) må forskjellsbehandlingen ha sammenheng med ett eller flere av diskrimineringsgrunnlagene: kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn,

funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller kombinasjoner av disse grunnlagene.

Forbudet gjelder både forskjellsbehandling som skjer på grunn av ulike diskrimineringsgrunnlag. Dette innebærer blant annet at diskriminering som skjer på grunn av antatt seksuell orientering rammes av forbudet. Diskrimineringsforbudet gjelder også diskriminering som skjer på grunn av en persons tilknytning til en annen person som besitter et diskrimineringsgrunnlag.

Seksuell trakassering

Seksuell trakassering er forbudt etter likestillings- og diskrimineringsloven - [§ 13](#). Seksuell trakassering er uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Likestillings- og diskrimineringsloven - [§ 30](#), har bestemmelser om arbeidstakeres rettigheter i ansettelsesprosesser. Arbeidsgiver har forbud mot å innhente opplysninger om en søkers planer om å få barn, religion eller livssyn, etnisitet, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) gir veiledning til personer som har opplevd diskriminering og trakassering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. [LDO - veiledningstilbud](#). I tillegg gir ombudet veiledning til arbeidsgivere, fagforeninger, organisasjoner og private aktører med spørsmål på dette feltet. Dialogen med ombudet er uforpliktende, og de som tar kontakt kan være anonym, hvis de ønsker det. Tjenester fra LDO er gratis.

Inkludering

Inkludering i samfunnet handler om at alle skal oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet. Alle skal føle seg trygge og kunne erfare at de er betydningsfulle og får medvirke i utformingen av sitt eget tilbud. Et inkluderende fellesskap i barnehager, skoler og SFO omfatter alle barn og elever. Det kan være nødvendig å gi tilbud utenfor den vanlige barnehagegruppen eller utenfor den ordinære opplæringen for at det enkelte barn skal lære og utvikle seg på en måte som passer barnet best. Her handler det om å finne fleksible løsninger for å oppnå inkludering. Det avgjørende er at barna og elevene opplever å få være seg selv i et inkluderende fellesskap og å få like muligheter som alle andre til å utvikle seg ut fra sine forutsetninger. Mangfold er en styrke og gir barna og elevene mulighet til å utvikle toleranse og respekt for forskjellighet i fellesskapet. Elever kan ha utfordringer som gjør at de trenger hjelp både fra skolen og tiltak og tjenestetilbud utenfor skolen, - tverrfaglig samarbeid er viktig for å sikre tidlig innsats og inkludering via nærvær i skolen.

3 Mål og grunnlag for tiltak

«Holmestrand i regnbuens farger» skal bidra til å sikre at kommunens innbyggere åpent og fritt kan leve sine liv basert på likeverd og gjensidig respekt, uavhengig av kjønn og seksualitet. Dette innebærer at alle kan forelske seg i hvem de vil, selv velge hvem de lever sammen med og hvordan de velger å uttrykke sin identitet.

LHBT+planen skal bidra til forankring av tiltak og være et verktøy for å sikre forpliktende og systematisk innsats for å legge til rette for inkludering av LHBT+innbyggere i kommunen.

3.1 Mål

Mål for handlingsplanen:

«LHBT+innbyggere opplever Holmestrand som en åpen, trygg og inkluderende kommune»

Målet er definert i samhandling med LHBT+personer lokalt og LHBT+organisasjonen «FRI», i tillegg til medarbeidere med relevante kompetanser og roller i kommunale virksomheter.

[FRI Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold](#)

Måloppnåelse sikres best ved å etablere trygghet og fremme frihet for alle innbyggere i kommunen, og ved å øke kunnskap og kompetanse om kjønnsmangfold i Holmestrandssamfunnet spesielt. Tiltak og aktiviteter utvikles via medvirkningsprosesser og innbyggerdialog.

3.2 Tre satsingsområder

Tiltakene i handlingsplanen er foreslått med utgangspunkt i kommunens ansvar som tjenesteyter og arbeidsgiver og kommunen som samarbeidspartner med lokal frivillighet og deltakere i det sivile samfunnet for øvrig. Holmestrand kommune velger å knytte den lokale satsingen direkte til de nasjonale føringene for LHBT+feltet:

- Trygge nærmiljø og offentlige rom
- Likeverdige offentlige tjenester
- Bedre livskvalitet for særlig utsatte grupper

«Holmestrand i regnbuens farger» har tiltak innen tre satsingsområder:

1. Oppvekst, - barnehage og skole
2. Samfunn, kultur og fritid
3. Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet

Behov for trygge offentlige rom gjelder alle innbyggere i kommunen. Innenfor de generelle sikkerhetstiltakene som kommunen og de kommunale virksomhetene har ansvar for, er det ulike tiltak som også beskytter LHBT+personer mot vold og diskriminering. Kommunen samhandler med politiet om generell trygghet i samfunnet og har etablert avtale via Politirådssamarbeidet.

Planen fokuserer på verdi- og holdningsskapende tiltak. Tiltakene skal bidra til å sikre rettigheter, - generelt og spesielt. Inkludering og aksept i all kommunal virksomhet (barnehage, skole, helsetjenester, kultur- og fritidsaktiviteter), består blant annet av økt forståelse for ulikheter, bruk av kjønnsnøytrale begrep og betegnelser, benytte et inkluderende språk, motvirke hets, trakassering og utenforskap og vise åpenhet rundt mangfold.

Alle mennesker har krav på likeverdige offentlige tjenester. Tjenester skal være av like god kvalitet, like tilgjengelige og tilpasset menneskene de er til for, uansett hvem de er. Brukermedvirkning er sentralt for å sikre likeverdige tjenester til hele befolkningen. Offentlige tjenesteytere må ha god kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold og aktiviteten må tilpasses innbyggernes behov.

Det kan eksempelvis være sammensatte grunner til at elever har et bekymringsfullt skolefravær. Årsaken kan finnes i miljøet rundt eleven på skolen, på fritiden, knyttet til hjemmeforhold eller egen psykisk helse. Felles for disse elevene er at de føler det ubehagelig å være på skolen, uavhengig av årsak. Skolene, i samarbeid med andre virksomheter, har ansvar for å følge opp og tilrettelegge, slik at eleven får oppfylt sin rett til utdanning. Det kan bety at skolen må skreddersy et opplæringstilbud for disse elevene.

Mange voksne og eldre LHBT+personer har skjult sin identitet på grunn av historiske holdninger og fordommer. Den positive utviklingen i samfunnet gjør at et økende antall eldre LHBT+personer vil forvente helse- og omsorgstjenester som er tilpasset deres liv og erfaringer.

3.2.1 Oppvekst, barnehage og skole

Barnehager og skoler

Barnehager og skoler har sentrale roller i å kommunisere til barn og unge at det er mange ulike måter å være familie, og at barn kan ha LHBT+foreldre. Det er viktig å skape forståelse for og kunnskap om ulike familietyper for å forebygge fordommer, mobbing, trakassering og hatkriminalitet. Det er også vesentlig at ansatte i barnehager og skoler er klar over at barn kan bryte med kjønnsnormer og kan ha en annen kjønnsidentitet enn den de ble registrert med ved fødselen. Holdninger som fører til mobbing starter i barnehagealder og det derfor viktig å jobbe med gode mobbefrie miljøer allerede i barnehagen.

Barn og unge bør få vokse opp i et miljø der de er vernet mot ordbruk knyttet til seksuell identitet på en nedlatende måte. Læreplanen er konkret når det gjelder likestilling og likeverd, og fastslår at alle elever skal lære om homofili. Det er et kompetansemål for 1.–4. klasse at elevene blant annet skal kunne samtale om variasjoner i familieformer, inkludert familier der de foresatte har samme kjønn. Elever i 5. – 7. klasse skal kunne «samtale om variasjon i seksuell orientering i tilknytning til kjærlighet, samliv og familie». Videre skal de «beskrive roller i sin egen hverdag og undersøke hvilke forventninger som knytter seg til disse». Elever i 8. – 10. klasse skal videreføre disse samtalene og beskrivelsene. Skolen er med dette pålagt å ha et jevnt LHBT+fokus gjennom hele grunnskoleløpet.

Ansatte i barnehager og skoler trenger kompetanse for å sikre innenfor skap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging. Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT) er en viktig del av laget rundt barn og elever og skal bidra til at de som trenger det får den hjelpen de har behov for, når de trenger den. Det er et mål at PPT, ved tilstedeværelse i barnehager og skoler, i større grad kan bidra til å forebygge vansker og tilpasse tilbudene til mangfoldet i barne- og elevgruppen. Gjennom kompetanseløftet skal kompetansen til ansatte i laget rundt barna og elevene styrkes, slik at de samlet kan bidra til et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle. [Kompetanseløftet - Udir.](#)

Det beste for barn og unges utvikling er å være del av fellesskapet i barnehagen og på skolen. Å stå utenfor i tidlig alder, gir dårlig grunnlag for videre deltakelse i samfunnet og kan få alvorlige konsekvenser. Til tross for at livsmestring, inkludering og rett til tilpasset oppfølging og opplæring er grunnleggende mål i virksomhetene oppleves ikke hverdagen trygg og inkluderende for alle barn og unge.

Inkludering er en grunnleggende verdi og menneskerett. Det handler om å skape muligheter for deltakelse for alle, f.eks. i form av tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse, bekjempe ulike former for diskriminering, og inkludering av minoriteter og andre grupper som tradisjonelt sett har blitt ekskludert. Inkludering handler om å anerkjenne og verdsette mangfoldet i samfunnet.

Foreldres evne til å yte omsorg og samspillet mellom barn og foreldre har stor betydning for barns utvikling og hvordan de mestrer utfordringer i livet. Barn og unge som opplever manglende omsorg eller belastninger i hjemmet er utsatt for mulig skjevutvikling. Arbeid med barn og unges oppvekstmiljø må derfor i størst mulig grad involvere foreldre. Forebyggende innsats rettet mot familier kan omfatte tiltak for å styrke foreldreskapet, gi foreldrestøtte, og tiltak for å redusere belastninger eller konflikter i familier.

Det er et lovkrav at alle ansatte skal jobbe med det psykososiale barnehagemiljøet. Ansattes kompetanse er avgjørende for å kunne følge opp disse kravene. Barnehagene har «livsmestringskompetanse» som prioritert hovedområde, med mål om å bidra til at barn håndterer eget liv og blir gode bidragsyttere i andres liv.

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell orientering. Barnehagen skal synliggjøre et mangfold av familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen. Videre skal barnehagen bidra til trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, samt forebygge krenkelsers og mobbing. Ansatt skal bidra til at alle barn kjenner seg trygge og inkluderte i barnehagehverdagen og være en viktig støtte i barns identitetsutvikling.

Grunnskolen er viktig arena der barn og unge får opplæring og mulighet for etablering av gode holdninger og verdier. Denne opplæringen åpner for å inkludere seksuell orientering, kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet i fellesaktiviteter, uten at det medfører ekstra bruk av ressurser.

Skolene skal bidra til at elever som bryter med normer for kjønn og seksualitet trygt kan være seg selv og bli inkludert. For å få til dette trenger skoleansatte å kjenne seg trygge når temaer knyttet til kjønn og seksualitet kommer opp, både i klasserommet og i fellesaktiviteter. I tråd med læreplanen må ansatte sikres kompetanse om kjønnsidentitet, normer, seksuell orientering og variasjoner i familieformer. Foreningen FRI, ved fagavdelingen «Rosa kompetanse» har tilgjengelig ressurser som kan benyttes i kunnskapsutviklingen i aktuelle kommunale virksomheter. [Rosa kompetanse](#). «Rosa kompetanse» har utviklet undervisningsopplegg om kjønns- og seksualitetsmangfold for 1.-10. trinn som kan lastes ned fra deres hjemmeside. [Undervisningsopplegg 1.-10. trinn](#).

Vestfold og Telemark fylkeskommune har to videregående skoler som ligger i Holmestrand kommune: [Holmestrand videregående skole](#) og [Sande videregående skole](#).

Elever på videregående skole med rettigheter til videregående opplæring kan kontakte fylkeskommunal pedagogisk-psykologisk tjeneste og oppfølgingstjeneste (PPT og OT) [Fylkeskommunal PP-tjeneste](#)

Voksenopplæringen består av spesialundervisning, grunnskole- og norskopplæring. Voksne som ønsker en vurdering av behov for spesialundervisning kan ta kontakt med voksenopplæringen i kommunen. Søknadsskjemaer og kontaktinformasjon ligger på nettsiden til [Voksenopplæringen](#)

[Barne- og familiesenteret](#)

Barne- og familiesenteret arbeider for å gi et helhetlig tilbud til barn, ungdom og familier. Det er et gratis lavterskeltilbud for å fremme trivsel og god helse hos barn, ungdom og deres familier. Barne- og familiesenteret driver helsefremmende og forebyggende arbeid, spesielt rettet mot å trygge og støtte foreldre i omsorgsoppgaven og gi tilbud til barn og ungdom som strever. Virksomheten har medarbeidere med tverrfaglig kompetanse som samarbeider internt og eksternt for å gi best mulig tilbud til barn, ungdom og familier. All oppfølging har barnas perspektiv i fokus, enten det er utfordringer hos barnet, eller det er vansker i familien som berører barnet. Tjenesten møter foreldre og barn sammen, eller hver for seg.

Skolehelsetjenesten er en fortsettelse av oppfølgingen på helsestasjonen og finnes på alle barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler i kommunen. Tjenesten tilbyr oppfølging av fysiske og psykiske helseutfordringer, undervisning og grupper, vaksiner og veiledning. [Skolehelsetjenesten](#)

Helsestasjon for ungdom er et tilbud til jenter og gutter mellom 13 og 23 år. Det er ingen timebestilling, det er bare å møte opp og vente på tur. Tilbudet er gratis. På helsestasjon for ungdom arbeider helsesykepleier og lege som er vant til å snakke med ungdom. Ungdommen kan også snakke med helsesykepleieren på skolen eller helsestasjonen for ungdom gjennom digital helsestasjon.

[Helsestasjon for ungdom](#)

Pedagogisk-psykologisk tjeneste

PPT arbeider for å sikre tilfredsstillende og likeverdig opplæring for alle barn, unge og voksne med særskilte behov. Virksomheten tilbyr råd, veiledning og utredning av vansker hos barn, unge og voksne, samt vurdering av behov for spesialpedagogisk hjelp i barnehager og spesialundervisning i skolen. PPT er en sentral samarbeidspartner når barn og unge har sammensatte behov. [PPT](#)

PPT bidrar til forebygging og tidlig innsats gjennom tett samarbeid med barnehager, skoler og andre samarbeidspartnere. PPT bidrar til at barn og unge får tidlig hjelp i barnehager og skoler, er tilgjengelig for virksomhetene ved behov og har høy grad av tilstedeværelse i barnehager og skoler. Virksomheten gir bistand til barnehager og skoler ved å legge opplæring bedre til rette og fremme inkludering, utvikling og læringsutbytte for barn og elever.

Barneverntjenesten

Holmestrand kommune skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten har et spesielt ansvar for å ivareta på de mest utsatte barn og unge. Et overordnet prinsipp for Barneverntjenestens arbeid er at tiltak som settes i verk skal være til barnets beste. Hvis barn og foreldre har motstridende interesser, er det derfor hensynet til barnet som er avgjørende. Barneverntjenesten vil alltid forsøke å få til et samarbeid med foreldrene om de tiltak som planlegges og iverksettes.

Barneverntjenestens ansvar omfatter forebyggende barnevern og hjelpetiltak, plassering av barn under omsorg i fosterhjem og atferdsplasseringer i institusjon. All aktivitet er strengt lovregulert. Ny [Lov om barnevern](#), trådte i kraft 1.1.2023.

Ansatte i Barneverntjenesten må ha kompetanse på kjønns- og seksualitetsmangfold og inkluderende praksis, og bidra til en inkluderende oppfølging der alle barn, unge og familier blir ivaretatt, sett og anerkjent uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Ansatte i Barneverntjenesten møter ofte sårbare barn, ungdommer og familier i utsatte livssituasjoner. Med kunnskap om normer, kjønn, identitet og seksualitet kan kontaktpersonene være en støtte i barn og unges identitetsutvikling, og møte mangfoldet av familier på en god måte.

Holmestrand kommune er en del av interkommunal barnevernvakt i Vestfold, med Tønsberg som vertskommune. Barnevernvakta gir akutt hjelp til barn og ungdom i alderen 0-18 år og deres familier på kveld, helg og natt når barneverntjenestene er stengt.

Telefon: 33 31 02 03. [Barnevernvakta i Vestfold](#)

Alarmtelefonen for barn og unge er en gratis tjeneste for barn og unge som er utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt. Tilbudet er døgnåpent og henvendelse besvares på telefon, nettpat, SMS og e-post. Voksne som er bekymret for barn kan også ta kontakt. [Alarmtelefonen for barn og unge 116 111](#)

Viser videre til Forebyggende plan:

["Oppvekstløftet i Holmestrand" - plan 2023-2027](#) og ["Oppvekstløftet i Holmestrand" - tiltaksvifte](#)

3.2.2 Samfunn, kultur og fritid

Inkluderende lokalsamfunn hvor alle gis mulighet til å delta er forebyggende innsats. Forebygging kan handle om å fange opp og ta tak i negative tendenser i nærmiljøet som har uheldige konsekvenser for barn og unges oppvekst. En forutsetning for et godt oppvekstmiljø er tett samspill mellom kommunale virksomheter og andre positive krefter i lokalsamfunnet, - barn og unge, foreldre og foresatte, frivillige organisasjoner, lag, foreninger og interessegrupper. Lokalt engasjement med trygge møteplasser der alle barn og unge kan delta skaper aktive lokalsamfunn. Kommunen bidrar til inkluderende møteplasser uten terskler for deltakelse.

Holmestrand kommune har et stort spekter av aktivitet innenfor frivillighet, idrett og kulturtilbud i ulike lag og foreninger. På kommunens hjemmeside ligger en oversikt over alle fritidsaktiviteter i kommunen, både kultur, idrett, friluftsliv og annet: [Fritidstilbud - Holmestrand kommune](#). På Visit Vestfold - Holmestrand publiseres arrangementer og engangsaktiviteter: [Arrangementskalender](#).

Kommunikasjon

Holmestrand vil være en kommune som tar LHBT+befolkningen på alvor, og ønsker å vise dette gjennom kommunikasjonsarbeidet. Åpenheten kan synliggjøres ved å inkludere bilder av homofile og lesbiske par, transpersoner eller bilder fra Pride-arrangementet på kommunens hjemmeside. Bildebruken vil bidra til at alle kan oppleve seg inkludert og gir tydelige tegn på kommunens støtte overfor LHBT+personer. Kommunen kan vurdere å lage en egen LHBT+side på hjemmesiden. Denne siden kan eksempelvis linke til LHBT+nyheter, forskingsrapporter, LHBT+organisasjoner og eventuelle lokale arrangement.

Under LHBT+merkedager kan kommunen flagge med regnbueflagg og dersom en lokal organisasjon ønsker å ha et arrangement under en LHBT+merkedag, kan kommunen tilby et sted eller lokale til arrangementet. Kommunen kan videre bruke digitale flater til å dele LHBT+relaterte nyheter (Facebook, LinkedIn, Twitter o.l.).

Det er ikke akseptabelt å omtale seksuelle minoriteter som skjellsord eller på annen nedlatende måte. Holmestrand vil bidra til at barn og unge får økt kunnskap om kjønnsuttrykk med mål om å redusere denne negative ordbruken.

Lokalpolitikere og kommuneadministrasjonen samarbeider til beste for alle innbyggere i Holmestrand. Dette innebærer at politikere og ansatte har ansvar for å være rollemodeller når det gjelder å inkludere og ivareta alle og påvirke holdninger og kultur i kommunen. Det er viktig å imøtegå negativ atferd som eksempelvis fordomsfulle og hatefulle ytringer om LHBT+personer.

Kommunen kan påvirke positivt ved at politikere og ansatte understreker verdien av åpenhet, respekt, fellesskap og mangfold. Dette vises ved å ha et inkluderende syn på mangfoldet av innbyggere, med særlig fokus mot ulike minoriteter. Når ikke alle inkluderes vil enkeltinnbyggere oppleve utenforskap. Politikere og administrasjonen bør vise deltakelse på LHBT+arrangement og åpne møter i LHBT+organisasjoner. Deltakelsen kan tydeliggjøres ved å holde appell eller tale som fremhever inkludering, fellesskap og mangfold.

Kommunen som arbeidsgiver

Kommuner har ansvar for ansatte i tillegg til å være tjenesteyter for befolkningen. En god mangfolds- og inkluderingspolitikk bidrar til at kommunen setter standard for intern og ekstern aktivitet. Det er viktig at ledere går foran som gode eksempler på ivaretagelse av åpenhet, mangfold og inkludering. Kommunen bør ha oppdaterte prosedyrer på effektiv håndtering av konflikter eller klager på arbeidsplassen og sikre et godt og inkluderende arbeidsmiljø, - *for alle*. HR-virksomheten og rådgivere må vite hvordan klager fra LHBT+ansatte håndteres på en god måte. En kommune som håndterer LHBT+temaer på hensiktsmessige måter legger til rette for at ansatte som ønsker det kan være åpne om hvem de er, eller hvem deres nærmeste er. En inkluderende arbeidsplass vil være attraktiv for ansatte og samtidig møte brukere og innbyggere på en bra måte.

Kultur- og fritidsaktiviteter

Holmestrand kommune har som mål at flest mulig kan oppleve økt livsglede og tilhørighet via deltakelse i meningsfulle og tilfredsstillende kultur- og fritidsaktiviteter. Kommunen har et omfattende engasjement på kulturområdet, - med et mangfoldig tilbud i kommunal regi og via frivilligheten.

Virksomhet Kultur og fritid legger til rette for at alle kan delta i fritidsaktiviteter, ved å stimulere lavterskeltilbud, ordninger for gratis deltagelse i fritidsaktiviteter og gratis tilgang til utstyr. God samhandling på tvers av fag og virksomheter og tilstrekkelig kapasitet og ressurser er en forutsetning for å lykkes. Bibliotekene, Kulturskolen, fritidsklubbene, aktivitetssentrene, kulturhusene og Frivilligsentralene arrangerer profesjonelle aktiviteter og opplevelser.

Det legges til rette for kulturelle fritidsaktiviteter gjennom støtte til lag og foreninger og «ALLE skal MED»-ordningen. [ALLE skal MED! - Holmestrand kommune](#). Se også «Kultur- og fritidsplan 2022-2028» "[Holmestrand i bevegelse](#)".

Kommunen deler ut midler til frivillige lag og foreninger og har tett dialog med Kulturråd og Idrettsråd. Holmestrand kommune vil igangsette et samarbeide med rådene for å sikre at LHBT+personer blir ivare tatt i kultur- og fritidsaktiviteter og oppfordre til etablering av retningslinjer som ivaretar inkludering og ikke-diskriminering. Holmestrandssamfunnet vil vise ansvar i fellesskap.

Kommune- og politisamarbeidet

Kommunen er avhengig av tett og god kontakt med politiet for å oppnå resultater i det forebyggende arbeidet. Holmestrand samarbeider med politiet via Politiråd til innbyggernes beste; Sikrer trygghet i lokalsamfunnet, forebygging av rus og kriminalitet, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Samarbeidet er regulert i avtale inngått mellom Nordre Vestfold politistasjonsdistrikt og Holmestrand kommune 1.1.2023.

3.2.3 Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet

Likeverdige helse- og omsorgstjenester innebærer at tjenester på alle nivåer skal være tilgjengelige rent praktisk, men også at innholdet i tjenestene skal være individuelt tilrettelagt og tilpasset den enkeltes behov. Dette innebærer at ansatte i virksomhetene må ha kunnskap om ulike pasient- og brukergrupper, herunder kunnskap om og bevissthet rundt kjønns- og seksualitetsmangfold.

Helse- og levekårsundersøkelser viser en overrepresentasjon av helseplager og risikofaktorer hos LHBT+befolkningen. Undersøkelser viser også at LHBT+personer har vanskelig for å være åpne i møte med helsetjenester, noe som kan føre til manglende helseinformasjon. Ved å heve ansatte i helse-

sosial- og omsorgsvirksomhetenes kompetanse om kjønn og seksualitet vil kommunen få økt kunnskap om grunnlag for inkluderende praksis. Målet er at alle skal kunne snakke trygt om kjønn og seksualitet og gjennomføre gode menneskemøter.

Folkehelse

Kommunen er bevisst på at deltakelse i samfunnsliv og frivillighet kan bidra til å motvirke utenforskap. Frivillige organisasjoner har en helsefremmende effekt, og er en unik mulighet for egendrevet aktivitet som det offentlige ikke kan skape. Det legges til rette for at flest mulig blir kjent med frivilligheten og bidra til å hindre at unge ikke faller ut av organisert aktivitet i ungdomstiden. Holmestrand kommune har forebyggende og helsefremmende folkehelseinnsats på tvers av alder og tilhørighet. Mål med tiltakene er å skape best mulig livskvalitet for befolkningen.

Folkehelse i Holmestrand

Det overordnede målet for folkehelsearbeid er flere leveår med god helse samt å redusere sosiale ulikheter i helse. Folkehelsearbeid er tiltak som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og retter seg mot befolkningen som gruppe, ikke enkeltindividet. Det kan handle om oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Oversikt over helsetilstanden til innbyggere i Holmestrand kommune viser områder hvor utfordringene i befolkningen er økende:

- antall eldre
- frafall fra videregående skole,
- fysisk inaktivitet,
- psykisk uhelse og
- sosiale ulikheter i helse.

Oversiktsdokumentet (2020) gir en oversikt over utfordringsområder, mulige årsakssammenhenger og konsekvenser, og hvordan kommunen kan møte utfordringene.

Forskning viser en sammenheng mellom frafall i skolen og psykiske helseproblemer og rusmiddelbruk hos ungdom. En tidlig forebyggende innsats i barnehager og skoler, som ser og ivaretar barn og unges behov, vil bidra til å minske frafall i videregående opplæring. Dette forutsetter god dialog og tett samarbeid mellom grunnskolen og andre samhandlende virksomheter på skoleområdet, og de videregående skolene. Holmestrand kommune er deltaker i Partnerskap for inkludering og ungdomsdeltakelse i regi av Vestfold og Telemark fylkeskommune og KS (Kommunesektorens interesseorganisasjon). Målet i partnerskapet er å finne nye løsninger på ungt utenforskap.

NAV

NAV bidrar til sosial og økonomisk trygghet, og fremmer overgang til arbeid og aktivitet. NAV har ansvar for bosetting av flyktninger og hjelper andre vanskeligstilte på boligmarkedet. NAV er spesielt oppmerksomme på barn og unges levekår og kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Kontaktinformasjon: NAV Holmestrand.

Psykisk helse

Undersøkelser viser at de fleste LHBT+personer i Norge har god helse og livskvalitet, - likevel er LHBT+personer overrepresentert på en del negative helse- og livskvalitetsvariabler. Levekårsundersøkelsen fra 2021 viser blant annet at transpersoner og bifile oppgir å være mindre fornøyd med egen helse enn andre, og at de også har et høyere psykisk symptomtrykk enn både heterofile, homofile og lesbiske. Andelen som har hatt selvmordstanker er også høyere blant

LHBT+personer enn i befolkningen for øvrig. Bifile kvinner og transpersoner skiller seg særlig ut ved at betydelig høyere andeler i disse gruppene har hatt selvmordstanker eller forsøkt å ta livet sitt i løpet av livet.

Holmestrand kommune har ulike tilbud til voksne som har det vanskelig, eller vil lære å ta vare på egen psykiske helse. For de som har det vanskelig er det viktig å ta tak i problemene så raskt som mulig. Virksomheten har tilgang i lokaliteter i Holmestrand, Hof og Sande. [Psykisk helse for voksne](#) Virksomheten tilbyr kurs som kan bistå voksne med å håndtere allmennpsykologiske utfordringer som depresjon, nedstemthet, angst, bekymring og stress. Se egen informasjon om virksomhetens kurs under [«kurs og selvhjelp»](#).

4 Foreslåtte tiltak

Tiltakene i handlingsplanen, «Holmestrand i regnbuens farger», er foreslått med utgangspunkt i kommunens ansvar som tjenesteyter og arbeidsgiver og kommunen som samarbeidspartner med lokal frivillighet og deltakere i det sivile samfunnet for øvrig.

Holmestrand kommune velger å knytte den lokale satsingen direkte til de statlige føringene for LHBT+feltet, - trygge nærmiljø og offentlige rom, likeverdige offentlige tjenester og bedre livskvalitet for særlig utsatte grupper

Tiltakene deles i tre satsingsområder:

- Oppvekst, barnehage og skole (4.1)
- Samfunn, kultur og fritid (4.2)
- Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet (4.3)

4.1 Tiltak: Oppvekst, barnehage og skole

Tiltak	Beskrivelse
1	Ansatte i oppvekstfeltet i Holmestrand har kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold og ivaretar LHBT+befolkningens behov ved inkluderende praksis
2	Barne- og familiesenteret har kurstilbud knyttet til kropp, forelskelse, seksualitet og kjønnsidentitet til barn og unge
3	Holmestrand kommune etablerer samarbeide med organisasjoner på LHBT+feltet ved behov
4	Holmestrand kommune bidrar til økt bevissthet rundt diskriminering av barn og unge, og samarbeider med Ungdomsråd, Kulturråd og Idrettsråd i utvikling av tiltak
5	Ansatte i oppvekstfeltet er kjent med tiltakene i handlingsplanen

4.2 Tiltak: Samfunn, kultur og fritid

Tiltak	Beskrivelse
6	Holmestrand kommune har økt kunnskap og bevissthet om kjønns- og seksualitetsmangfold, og ivaretagelse av LHBT+befolkningens behov i samfunnet
7	Holmestrand kommune er aktiv bidragsyter i samarbeid med lokale initiativtakere som fremmer levekår for LHBT+personer
8	Holmestrand kommune sikrer at prosedyrer og skjematikk gjenspeiler et økt kjønns mangfold i befolkningen
9	Holmestrand kommune flagger med regnbueflagg ved LHBT+markeringer
10	Holmestrand kommune sikrer kjønnsnøytrale toaletter i kommunale bygg der dette er mulig
11	«Holmestrand i regnbuens farger» gjøres kjent for innbyggerne på kommunens hjemmeside

4.3 Tiltak - Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhet

Tiltak	Beskrivelse
12	Ansatte i Helse-, sosial- og omsorgsvirksomhetene har nødvendig kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold og ivaretar LHBT+befolkningens behov, gjerne i samarbeid med frivillige organisasjoner
13	Det legges til rette for informasjon for LHBT+brukere og -beboere om seksualitet og mangfold på institusjoner og tjenester for voksne og eldre
14	Holmestrand kommune informerer befolkningen om sikker sex og hvor det kan testes for HIV og andre seksuelt overførbare infeksjoner
15	Ansatte som har ansvar for bosetting og inkludering av flyktninger sikres kompetanse knyttet til arbeidet med LHBT+flyktninger
16	Alle virksomheter sikrer at tolking ivaretas ut fra norsk lov og LHBT+forståelse

5 Oppsummering

«Holmestrand i regnbuens farger» skal bidra til at alle innbyggere i kommunen åpent og fritt skal kunne leve sine liv basert på likeverd og gjensidig respekt, uavhengig av kjønn, seksualitet og hvordan identiteten uttrykkes.

Planen er starten på en tiltaksutvikling som vil endre seg knyttet til LHBT+befolkningens behov og ny kunnskap på fagfeltet. Erfaringer og tilbakemeldinger fra innbyggere vil bidra til endringer i tiltak og fokus for den forebyggende aktiviteten i kommunen framover.

Holmestrand har allerede mange gode forebyggende tiltak rettet mot hele befolkningen, - og flere nye er i oppstart i 2023. Forebyggende plan ("[Oppvekstløftet i Holmestrand](#)" - plan 2023-2027)

skisserer generelle og spesielle tiltak: ["Oppvekstløftet i Holmestrand" - tiltaksvifte](#).

«Holmestrand i regnbuens farger» bidrar til å rette fokus på de særligere tiltakene som knytter seg til LHBT+personer i kommunen.

Kunnskap om befolkningen generelt viser at tidlig innsats og forebygging er veien å gå. Satsinger bidrar til å øke kommunens samlede kunnskap slik at innbyggere med ulike behov for støtte og bistand kan få hjelp på et tidlig tidspunkt. For sammensatte utfordringer kreves det fleksibilitet og skreddersøm som tilpasses den enkelte og gode rutiner for samhandling mellom virksomhetene.

I det videre arbeidet er det viktig at Holmestrand fortsetter arbeidet med å forankre LHBT+forståelse i kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet for øvrig.

6 Referanser

Bakken, Anders. (2023). Ung i Oslo 2023.

[Ungdomsskolen og videregående. NOVA-rapport 6/23. Oslo: NOVA, OsloMet \(oda.oslomet.no\)](#)

Ung i Oslo 2023 er gjennomført av Velferdsforskningsinstituttet NOVA på OsloMet på oppdrag fra Oslo kommune. Rundt 60 000 elever fra 5. trinn til Vg3 på videregående skole i alle Oslos bydeler har fått invitasjon til å delta i undersøkelsen. Målet med Ung i Oslo er å få svar på hvordan det er for barn og ungdom å vokse opp i Oslo og dermed gi et bredt bilde av barn og ungdoms hverdagsliv. Ung i Oslo er Oslos [Ungdata-undersøkelse](#).

Imenes, Anne-Kristin og Kvello, Øyvind (oppdatert 2023) Artikkel i Psykologisk tidsskrift.

[Psykologisk.no - 2022 - Slik kan kommunen hjelpe barn, unge og familier på best mulig måte](#)

Anne-Kristin Imenes er psykolog og spesialist i barne- og ungdomspsykologi. Hun er seniorrådgiver ved KORUS-Sør, erfaren kommunepsykolog, forfatter, kursholder og veileder. Hun arbeider med barn og unge, helsefremming, forebygging, tidlig intervensjon og tjenesteutvikling i kommunene

Øyvind Kvello er professor ved NTNU og Universitetet i Sørøst-Norge. Han har skrevet flere bøker og forskningsartikler om barn i risiko, barns normalutvikling og gode oppvekstmiljø. I 2015 ga han ut boken «Barn i risiko – skadelige omsorgssituasjoner». Han veileder og støtter kommuner i arbeidet med barnevern- og oppvekstreform.

Kvello, Øyvind (2015): «Barn i risiko» - 2. utgave

Les bokomtale på Forebygging.no: [Bokomtale "Barn i risiko"](#)

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Holdninger til LHBT+personer

Hentet fra [Statistikk og analyse/LHBT+ BUFdir](#)

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Inkluderende kommuner

<https://www.bufdir.no/likestilling/tiltak-for-ein-lhbt-inkluderande-kommune/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Hatytringer

<https://www.bufdir.no/likestilling/hatytringer/>

Regjeringen (2023) «Trygghet mangfold og åpenhet»

[Regjeringen - Handlingsplan LHBTIQ-personer "Trygghet, mangfold og åpenhet"](#)